

O. Rehn ym.: Samaa sukupuolta olevien henkilöiden parisuhteen rekisteröimisestä

Eduskunnan Puhemiehelle

Kahden samaa sukupuolta olevan henkilön parisuhteen rekisteröinti ei ole Suomen nykyisen lainsäädännön mukaan mahdollista. Tämä aiheuttaa parisuhteessa eläville samaa sukupuolta oleville henkilöille merkittäviä ongelmia esimerkiksi verotus- ja perintöasioissa ja estää muutenkin yhdenvertaisuuden toteutumista lainsäädännössä. Mikä pahinta, nykyinen rajoittunut lainsäädäntömme loukkaa parisuhteessa elävien samaa sukupuolta olevien henkilöiden ihmis-oikeuksia.

Kolmessa pohjoismaassa — Tanskassa, Ruotsissa ja Norjassa — kahden parisuhteessa elävän samaa sukupuolta olevan henkilön välinen parisuhde voidaan rekisteröidä. Suomessakin on keväällä 1992 mietintönsä jättänyt perhetoimikunta ehdottanut mietinnössään (KM 1992:12), että ”samaa sukupuolta olevat parit voisivat niin halutessaan rekisteröidä parisuhteensa ja liittyä normistoon, joka on olemassa parisuhteessa esiintyviä oikeusongelmia ja parisuhteen purkautumistapauksia varten”. Perhetoimikunnan mielestä pitäisi selvittää, kuinka ”sosiaali- ja verolainsäädännössä olevia aviopuolisoita koskevia säännöksiä voitaisiin soveltaa parisuhteensa rekisteröineisiin”.

Oikeusvaltion periaatteisiin kuuluu kaikkien jäsentensä tasavertainen ja oikeudenmukainen kohtelu lainsäädännössä. Samaa sukupuolta ole-

vien henkilöiden parisuhteen rekisteröinti ei myöskään millään muotoa loukkaa heteroseksuaalisen enemmistön oikeuksia.

Näiden seikkojen vuoksi olisi Suomen lainsäädäntöä uudistettava niin, että kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä voisivat rekisteröidä parisuhteensa, jos sille ei ole laillista estettä. Rekisteröity parisuhde nähtäisiin, samoin kuin avioliitto, juridisena suhteena. Parisuhteen osapuolet saisivat perintöoikeuden. Verotuksessa ja sosiaalietujen hakemisessa heidät rinnastettaisiin aviopareihin. Lainsäädäntöön ei tulisi sisällyttää oikeutta ottolapsen hankkimiseen, koska tämän vaikutuksesta lapsen kehitykseen on erilaisia käsityksiä.

Kansanedustaja Outi Ojalan lakialoite n:o 4/1993 vp sisältää pääpiirteissään tämänsuuntaisen ehdotuksen lainsäädännön uudistamiseksi. Ojalan lakialoite on parhaillaan eduskunnan lakivaliokunnan työlistalla.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko Hallitus kiirehtiä kahden samaa sukupuolta olevan henkilön parisuhteen rekisteröinnin mahdollistavaa lainsäädäntöä?

Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 1994

Olli Rehn

Tuulikki Ukkola

Eva Biaudet

Eduskunnan Puhemiehelle

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva Puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Olli Rehnin ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen n:o 460:

Aikooko Hallitus kiirehtiä kahden samaa sukupuolta olevan henkilön parisuhteen rekisteröinnin mahdollistavaa lainsäädäntöä?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Samaa sukupuolta olevien henkilöiden muodostamilla pareilla on lähtökohtaisesti samanlainen tarve parisuhteen sääntelyyn ja oikeussuojaan kuin muillakin pareilla. Laki, joka antaa tällaisille pareille mahdollisuuden virallistaa suh-

teensa ja päästä siten parisuhdetta koskevan lainsäädännön soveltamispiiriin, lisää eri perhemuotojen yhtäläistä ja tasavertaista kohtelua. Tanskan, Norjan ja Ruotsin tehtyä samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisten parisuhteiden rekisteröinnin mahdolliseksi vastaavan lainsäädännön tarve on lisääntynyt Suomessakin.

Kysymys on kuitenkin perhelainsäädännön perusteita koskettavasta muutoksesta. Tällaisten muutosten tulisi mahdollisimman laajalti vastata yhteiskunnassa esiintyviä asenteita ja katsomuksia. Asiaa koskevalle ennakkuuuloja hälventävälle keskustelulle on sen vuoksi jätettävä riittävästi aikaa. Näin voidaan turvata se, että parit, jotka aikanaan ehkä säädettävän lain nojalla tulevat rekisteröimään suhteensa, saavat osakseen sellaisen perhe-elämänsä koskevan kunnioituksen, jota heillä on oikeus edellyttää.

Edellä mainituista syistä asia ei anna hallitukselle aihetta kiireellisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä heinäkuuta 1994

Oikeusministeri *Anneli Jäätteenmäki*

Till Riksdagens Talman

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Fru Talman, till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Olli Rehn m.fl. undertecknade spörsmål nr 460:

Ämnar Regeringen skynda på lagstiftning som möjliggör registrering av ett parförhållande mellan två personer av samma kön?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Par som består av personer av samma kön har som utgångspunkt samma behov av att reglera parförhållandet och av rättsskydd som andra par. En lag som ger dylika par möjlighet att göra sitt förhållande officiellt och på detta sätt komma inom ramen för lagstiftningen om parförhållan-

den ökar den lika och jämställda behandlingen av olika familjeformer. Efter att man i Danmark, Norge och Sverige gjort det möjligt att registrera parförhållanden mellan personer av samma kön har behovet av motsvarande lagstiftning ökat även i Finland.

Detta är likväl fråga om en förändring som berör grunderna för familjelagstiftningen. Dylika förändringar borde i så stor utsträckning som möjligt motsvara attityderna och synsätten i samhället. Det måste därför reserveras tillräckligt med tid för diskussion om ämnet som skingrar fördomarna. På detta sätt kan man säkerställa att par, som kommer att registrera sitt förhållande med stöd av en lag som eventuellt stiftas i sinom tid, bemöts av sådan respekt för sitt familjeliv som de har rätt att förutsätta.

Av ovan nämnda skäl föranleder saken inga skyndsamma åtgärder från regeringens sida.

Helsingfors den 7 juli 1994

Justitieminister *Anneli Jäätteenmäki*

